

הלכות קידוש החודש פרק ט

סיכום השיעור

סיכום פון דעם שיעור — רמב"ם הלכות קידוש החודש פרק ט' הלכה א'

הלכה א' — שנת החמה: די מחלוקת וועגן דער לענג פון א זונען-יאר

דער רמב"ם'ס ווערטער

שנת החמה — יש מחכמי ישראל שהוא אומר שהיא שס"ה יום ורביע יום בלבד... ויש אומרים שהיא פחות מרביע... וכן חכמי יון ופרס יש ביניהם מחלוקת בדבר זה.

פשט

דער רמב"ם ברענגט א מחלוקת וועגן דער פונקטליכער לענג פון א זונען-יאר (שנת החמה). איין שיטה זאגט אז עס איז פונקט 365 טעג און א פערטל (רביע יום). א צווייטע שיטה זאגט אז עס איז א ביסל ווייניגער ווי א פערטל. דער רמב"ם באמערקט אז די זעלבע מחלוקת עקזיסטירט אויך צווישן חכמי יון ופרס.

חידושים און הסברות

(1) דער לשון "שהוא אומר" — פארוואס "הוא" אין יחיד?

דער רמב"ם שרייבט "יש מחכמי ישראל שהוא אומר" — אין לשון יחיד, נישט "שאומרים" אין רבים. דאס ווייזט אז עס איז איין חכם פון ישראל וואס האלט אזוי, נישט א רבים. דער לשון "יש מחכמי ישראל" (נישט "יש חכמי ישראל") מיינט "עס איז דא איינער פון די חכמי ישראל" — א יחיד'דיגע שיטה.

(2) ווער זענען די בעלי מחלוקת? — שמואל און רב אדא בר אבהה

די מפרשים זאגן אז דער "יש מחכמי ישראל שהוא אומר" איז שמואל (תקופת שמואל — 365 טעג און פונקט א פערטל), און דער צווייטער איז רב אדא בר אבהה (תקופת רב אדא — א ביסל ווייניגער ווי א פערטל). דער רמב"ם נעמט נישט קיין נעמען, וואס איז זיין כללות'דיגער מנהג.

(3) פארוואס דער רמב"ם ברענגט נישט קיין נעמען

דער רמב"ם'ס מנהג איז בכלל נישט צו ברענגען נעמען פון חכמים, כדי מ'זאל נישט ווערן א "חסיד" פון דעם חכם און אויטאמאטיש מיינען אז ער מוז זיין גערעכט. אבער אפילו אן דעם טעם, אויב ער ברענגט נישט קיין נעמען, מוז ער שרייבן "הוא" צו באצייכענען דעם יחיד.

(4) דער רמב"ם ברענגט א מחלוקת — א ראיא צו א דרך הלימוד

דאס איז איינע פון די מאל וואס דער רמב"ם ברענגט א מחלוקת, וואס איז באמערקענסווערט ווייל דער רמב"ם'ס שטייגער איז בדרך כלל נישט צו ברענגען מחלוקת'ן. דאס דארף צוגעלייגט ווערן צו דער ליסטע פון אזעלכע פעלער.

(5) חכמי יון ופרס — דער רמב"ם'ס גרויסע ראיא וועגן מחלוקת'ן אין מציאות

דער רמב"ם ברענגט אז סיי ביי אידישע חכמים סיי ביי חכמי יון ופרס איז דא די זעלבע מחלוקת. דאס איז א גרויסע ראיא צו א דרך הלימוד: אז מחלוקת'ן אין מדרש אדער אין ענינים פון מציאות זענען נישט אנדערש ווי מחלוקת'ן וואס חכמי אומות העולם האבן. פונקט ווי סיעענטיסטן קריגן זיך וועגן ריאליטעט (למשל "שמים נבראו תחלה" אדער "ארץ נבראת תחלה"), אזוי אויך חכמי ישראל — עס איז א מחלוקת אין מציאות, נישט א מחלוקת אין הלכה. דער רמב"ם זאגט נישט אז עס איז דא א אידישע שיטה און א גוי'אישע שיטה און די גוים זענען מער מדייק. ער ברענגט אז ביידע מחלוקת'ן עקזיסטירן פאראלעל — סיי ביי אידן, סיי ביי גוים. דאס איז א

באוואוסטע פרעזענטאציע: מ'קען נישט זאגן אז דער אידישער חכם איז פאלש ווייל דער גוי'אישער חכם זאגט אנדערש, ווייל ביי די גוים אליין איז אויך דא א מחלוקת.

(6) דער מקור פון שמואל — עירובין; דער מקור פון רב אדא — סוד העיבור

פאר שמואל'ס שיטה איז דא א מקור אין מסכת עירובין, וואו שמואל האט געמאכט א חשבון וועגן די תקופה. פאר רב אדא'ס שיטה אבער איז נישט דא קיין קלארער מקור אין גמרא. עס ווערט געזאגט אז עס איז א "ברייתא הנקראת על שמו" — א ברייתא וואס ווערט צוגעשריבן צו רב אדא, אבער עס איז נישט קלאר וואו דאס שטאמט פון. עס איז פארבונדן מיט "סוד העיבור" — א מסורה וועגן דעם עיבור.

(7) תלמי (פטולעמי) און רב אדא — דער צוזאמענהאנג

עס ווערט ציטירט אז תלמי (Ptolemy) גייט מיט דער שיטה פון רב אדא בר אבהה: "שדעתו ברוב דבריו וסומך בחשבון שני חמה על דברי רב אדא בר אבהה שלמד לו סוד העיבור." דער רמב"ם וויל נישט מאכן א מחלוקת צווישן אידן און גוים, נאר ער ווייזט אז ביידע צדדים האבן פארטרעטער סיי ביי אידן סיי ביי גוים.

(8) שמואל'ס חשבון איז נישט פונקטליך — און רב אדא'ס אויך נישט

שמואל איז געווען אן אסטראנאמער, אבער זיין תקופה האט "נישט געארבעט" — זי איז נישט אינגאנצן ריכטיג. מ'וואלט געקענט זאגן (ווי דער רמב"ם זאגט ביי ברכת החודש) אז עס איז א חשבון "בערך" — גענוג פאר פראקטישע צוועקן. אבער — רב אדא'ס חשבון איז אויך נישט פונקטליך לויט וואס מ'ווייסט היינט. דאס איז א "פראבלעם" — אויב מ'ווייל זאגן אז רב אדא'ס חשבון איז א הלכה למשה מסיני, ווי קען עס זיין אז עס איז אויך נישט עקזאקט?

(9) די שאלה פון הלכה למשה מסיני

עס איז דא א שיטה אז תקופת רב אדא איז א הלכה למשה מסיני. דער ספר העיבור (צוגעשריבן צו אברהם בר חייא) ברענגט דעם ענין. אבער עס ווערט אנגעצווייפלט: וואו איז דער מקור אין גמרא פאר דעם? עס ווערט דערמאנט א "רב אבא בר אבא" אבער דאס איז נישט קלאר.

(10) דער תירוץ פון "בסוד"

כמה ראשונים האבן געזאגט דעם זעלבן תירוץ ווי ביי אנדערע ענינים: שמואל האט געוואוסט דעם אמת'ן חשבון, נאר ער האט בכוונה געמאכט א פשוט'ערן חשבון פאר פראקטישע צוועקן. דער אמת'ער חשבון איז געווען "בסוד" — אין סוד העיבור. אבער דער קשיא בלייבט: אויב רב אדא איז אויך נישט פונקטליך, העלפט דער תירוץ נישט אינגאנצן.

(11) ווער זענען "חכמי פרס"?

עס ווערט געפרעגט ווער זענען די "חכמי פרס" וואס דער רמב"ם דערמאנט — עס בלייבט אן אפענע שאלה.

הלכה א' (המשך) — דער שיריים פון דעם 19-יאר מחזור לויט שמואל

דער רמב"ם'ס ווערטער

לפי חשבון זה (שמואל'ס שיטה — 365 טעג 6 שעות) נמצא שיריים של כל מחזור של תשע עשרה שנה: שעה אחת וארבע מאות וחמישים ושמונה חלקים. ובין כל תקופה ותקופה: אחד ותשעים יום ושבע שעות וחצי שעה.

פשט

דער רמב"ם ברענגט צוויי נקודות לויט שמואל'ס חשבון: (א) דער שיריים וואס בלייבט נאך א 19-יאר מחזור, און (ב) דער אמאונט צייט צווישן איין תקופה (פערטל יאר) און דער נעקסטער.

חידושים און הסברות

(1) פארבינדונג צום חשבון פון פרק ו'

דער נומער 1 שעה 485 חלקים איז דער זעלבער נומער וואס דער רמב"ם האט שוין געברענגט אין פרק ו' (אלף תפ"ה = 1,485 חלקים). דארטן האט ער געזאגט אז ווען מען רעכנט 235 חדשים אין א 19-יאר מחזור, גייט עס נישט פונקטליך אריין — עס בלייבט א שיריים. דאס איז דער זעלבער שיריים וואס ווערט דא אויפגעברענגט.

(2) דער חשבון פון תקופה — 91 טעג 1/27 שעות

דער חשבון ווערט אויסגערעכנט בפירוש: מען נעמט 365 טעג און 6 שעות (שנת החמה לויט שמואל) און טיילט אויף 4:

$$- 365 \div 4 = 91 \text{ מיט א שיריים פון } 1 \text{ טאג } (= 6 \text{ שעות})$$

- 6 שעות (פון דעם פערטל טאג) + דער אריגינעלע 6 שעות $\div 4 = 1 \frac{1}{21}$ שעות

$$- \text{סך הכל: } 91 \text{ טעג} + 6 \text{ שעות} + 1 \frac{1}{21} \text{ שעות} = 91 \text{ טעג } 1/27 \text{ שעות}$$

(3) וואס איז א "תקופה"?

א תקופה מיינט א פערטל פון א יאר, אבער דער רמב"ם אליין דעפינירט עס נישט בפירוש דא — ער וועט עס ערשט שפעטער ערקלערן.

(4) פראקטישע אנווענדונג

אויב מען ווייסט ווען איין תקופה פאלט (וועלכער טאג און שעה), קען מען פשוט צורעכענען 91 טעג 1/27 שעות כדי צו וויסן ווען די נעקסטע תקופה איז. דאס איז א פשוט'ער מאטעמאטישער חשבון וואס חזר'ט זיך אייביג.

(5) וואס זאגט דער חשבון נישט

דער חשבון זאגט גארנישט וועגן טאג-לענג, קורצקייט פון טעג, אדער אנדערע פיזישע פענאמענען — עס איז ריין מאטעמאטיק.

[הקדמה צו הלכה א' המשך] — מזלות

דער רמב"ם'ס ווערטער (פון הלכות יסודי התורה)

גלגל התשיעי שהוא מקיף את הכל, חלקוהו חכמי האומות הקדמונים לשנים עשר חלק, וכל חלק וחלק קראו לו שם על שם צורה שתראה מן הכוכבים שלמטה ממנו... והם מזלות ששמותם: טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה, מאזנים, עקרב, קשת, גדי, דלי, דגים.

פשט

די זון באוועגט זיך נישט נאר פון מזרח צו מערב יעדן טאג, נאר אויך פון צפון צו דרום איבער'ן יאר (אין זומער איז די זון מער צפון, אין ווינטער מער דרום). דער וועג פון די זון צווישן צפון און דרום — דער עקליפטיק — איז צעטיילט אויף 12 חלקים, וואס הייסן מזלות, באנומען לויט די שטערן-בילדער וואס זענען דארט.

חידושים

(1) די מזלות זענען נאר נעמען, נישט אקטועלע שטערן-פארמאציעס

ווען מען זאגט "די זון איז אין מזל טלה", מיינט מען נישט אז די צורה (constellation) פון טלה איז טאקע פיזיש דארט. זינט דעם מבול האבן זיך די שטערנס אוועקגערוקט, און די נעמען בלייבן נאר אלס באצייכענונג פאר דעם שטח אין הימל. דער רמב"ם אליין זאגט אז די צורות זענען "נישט אקטועל דארט" — עס איז נאר א נאמען פאר'ן געגנט. דאס שטימט מיט'ן רמב"ם'ס שיטה אז די כוכבים זענען נישט דווקא פונקטליך אין יענעם פלאץ.

(2) סימנים צו געדענקען די מזלות

רש"י אין פארשידענע פלעצער ברענגט סימנים צו געדענקען די מזלות: תש"ת סב"מ גד"ד.

הלכה א' (המשך) — תקופות

פשט

תקופות זענען די פיר הויפט-פונקטן אין דעם יערלעכן קרייז פון די זון: תקופת ניסן (זון אין מזל טלה), תקופת תמוז (סרטן), תקופת תשרי (מאזנים), תקופת טבת (גדי). דאס זענען די פיר מאמענטן ווען דער טאג און נאכט זענען גלייך, אדער ווען דער טאג איז דער לענגסטער/קורצסטער.

חידושים

(1) "תקופה" — א ספעציפישער פונקט אין דעם סירקל

"תקופה" מיינט דא א ספעציפישן פונקט אין דעם סירקל (cycle) פון די זון — די פיר עקן פון דעם קרייז. מען קען נישט פראקטיש צעטיילן יעדן איינציקן מאמענט, נאר די פיר תקופות זענען די סימנים/מארקערס.

(2) דער רמב"ם'ס מהלך — ריין חשבון, נישט ראיה

דער רמב"ם רעדט נישט פון ראיה (זען) — "דעם גאנצן ספר קומט נישט אריין זען". אוודאי האט מען אנגעהויבן פון אבזערוואציע, אבער דער רמב"ם'ס חשבון איז ריין מאטעמאטיש — "פשוט'ע פלאס math, נישט קיין קאמפליקעטעד math." מען רעכנט ווען ס'איז געווען די לעצטע מאל, און מען לייגט צו צייט ביז די נעקסטע מאל.

הלכה א' (המשך) — תקופת ניסן פון שנה ראשונה ליצירה

דער רמב"ם'ס ווערטער

תקופת ניסן היתה בשנה ראשונה של יצירה, לפי חשבון זה, קודם מולד ניסן בשבעה ימים ותשע שעות ותרמ"ב חלקים.

פשט

דער אנהייב-פונקט (epoch) פאר'ן חשבון פון תקופות איז: תקופת ניסן פון דעם ערשטן יאר פון בריאת העולם איז געווען 7 טעג, 9 שעות, און 642 חלקים פאר'ן מולד ניסן.

חידושים

(1) פארוואס דארף מען אן אנהייב-פונקט?

אזוי ווי ביי דעם חשבון פון די מולדות האט מען אנגעהויבן פון שנת בה"ר (מולד תשרי בה"ר"ד), אזוי דארף מען אויך פאר תקופות האבן אן אנהייב-פונקט. "דארפסטו דאך ערגעץ אנהייבן" — און פון דארט רעכנט מען ווייטער מיט פשוט'ע אריטמעטיק.

(2) פארוואס ניסן און נישט תשרי?

עס ווערט אויפגעווארפן א שאלה: פארוואס רעכנט מען דא פלוצלונג פון ניסן און נישט פון תשרי, ווי ביי דעם מולד-חשבון? דער תירוץ: ווייל די פיר תקופות זענען פיר צייטן אין יאר, און תקופת ניסן איז ווען טאג און נאכט זענען גלייך (vernal equinox) — דאס איז א נאטירלעכער אנהייב-פונקט פאר'ן זון-ציקל.

(3) תקופת ניסן איז געווען פאר דעם מולד ניסן

דער פאקט אז תקופת ניסן איז געווען פאר דעם מולד ניסן מיינט אז נאך איידער די לבנה האט "געבויט" (דעם ערשטן מולד), האט די זון שוין אנגעהויבן זיך צו רוקן — נאך פאר די לבנה האט געבויען די לבנה, איז שוין געשען אז די זון האט אנגעהויבן זיך רוקן צו די נעקסטע זייער.

(4) אומגעלייזטע שאלה: דער יחס צווישן תשרי און ניסן אין שנה ראשונה ליצירה

עס בלייבט אן אפענע שאלה/קאנפיוזיע: "די ראש השנה וואס אונז רעכענען — איז דאס דער תשרי פון פאר דעם ניסן אדער נאך דעם ניסן?" דאס הייסט: ווען מען רעדט פון שנה ראשונה ליצירה, איז דער תשרי (ראש השנה) געווען א האלב יאר פאר'ן ניסן, אדער א האלב יאר נאכ'ן ניסן? די

דורכאויס דעם שיעור ווערט באטאנט אז דער רמב"ם'ס מהלך אין דעם גאנצן ענין פון תקופות איז ריין חשבון'דיג — קיין רא"ה, קיין אסטראנאמישע אבזערוואציע, נאר מאטעמאטישע פראגרעסיע פון אן עסטאבלישטן אנהייב-פונקט.

שאלה בלייבט אומגעלייזט — "עפעס איז א בעיסיק זאך וואס איך פארשטיי נישט."

כללי'ע באמערקונג

תמלול מלא

פרק ט' הלכה א': שנת החמה — די מחלוקת וועגן דער לענג פון א זונען-יאר

הקדמה: דער אנהייב פון פרק ט'

Speaker 1: אונז גייען פרובירן צו לערנען דעם פרק ט' וואס רעדט זיך וועגן עפעס א זאך וואס הייסט שנת החמה.

Speaker 2: אקעי. תקופות.

Speaker 1: איך האב דיר געזאגט פון ערשטע ווארט, דו זאגסט שוין זאכן וואס שטייען אין דיין ספר.

Speaker 2: איך ווייס נישט וואס איך האב געזאגט.

Speaker 1: יא, ס'איז אמת, ביסט גערעכט. ס'שטייט אזוי.

הלכה א': די מחלוקת וועגן שנת החמה

דער רמב"ם'ס לשון

ס'הייבט זיך אן פרק ט' הלכה א'. שנת החמה. ס'איז דא א מחלוקת, האסטו געוואוסט?

יש מחכמי ישראל שהוא אומר...

ס'איז אן אינטערעסאנטע לשון, "שהוא אומר", נישט "שאומר". ס'איז דא איינער פון די חכמי ישראל וואס דער זאגט...

Speaker 2: איך ווייס נישט.

Speaker 1: אקעי, א שווערע. איך גיי דארפן דאס א סיגנאל, איך ווייס נישט. אפשר מיינט ער... אה, איינער פון חכמי ישראל וואס ער זאגט אזוי, און דער וואס פאלעקט עס שלא.

Speaker 2: דאס איז פאני.

Speaker 1: סאו דאס איז one of the times וואס דער רמב"ם ברענגט א מחלוקת. איך דארף עס צולייגן אין מיין ליסט פון דער רמב"ם וואס ער זאגט אז ס'איז נישטא קיין מחלוקת, און דא ברענגט ער א מחלוקת.

ווער זענען די בעלי מחלוקת?

Speaker 2: די מענטשן האבן לכאורה נעמען, הנקרא שמואל ווי אנדערע מענטשן.

Speaker 1: יא, נאכדעם ברענגט ער א מחלוקת להלכה צווישן חכמי יון ופרס.

Speaker 2: ניין, יא, יא, אבער דאס איז נקרא שמואל ורב אדא, אזוי ווי זאגן זיי די מפרשים.

Speaker 1: אבער ס'איז נישט... סאו דער "הוא" איז איינס. דאס וואס דער רמב"ם שטייט אז ער איז גערעכט. דאס וואס ער זאגט נישט זיין נאמען איז סתם קיין מנהג הרמב"ם, נישט צו זאגן קיין נעמען, ווייל ער האט מורא אז ער וועט ווערן א חסיד פון דעם, ער וועט זאגן אז יענער מוז זיין גערעכט.

Speaker 2: ניין, סתם דאס איז מיין פשט.

Speaker 1: אבער אפילו דער רמב"ם האט נישט נוהג צו זאגן נעמען, ממילא דארף ער זאגן "הוא".

אבער ס'איז דא א... אה, דער רמב"ם שטייט חכמי ישראל, ווייל ביי די זאכן אז ס'איז אויך חכמי ישראל, די מחלוקת.

דער תוכן פון די מחלוקת

בקיצור, ס'איז דא חכמים, אידישע חכמים, וואס זאגן אז ס'איז וואס?

Speaker 2: ניין, ס'איז דא איינער פון די חכמים וואס זאגט.

Speaker 1: יא, עקזעקטלי. איינער זאגט, אקעי, עקזעקטלי.

נאך וואס איז דא? ער זאגט נישט "יש חכמי ישראל", "יש מי חכמי ישראל".

Speaker 2: ניין, יא, יא, עקזעקטלי.

Speaker 1: ס'איז דא איינער, "יש אומר". "יש מהם שאומר".

Speaker 2: אקעי, שיין גוט.

Speaker 1: ס'איז דא וואס זאגן אז ס'איז דריי הונדערט פינף און זעכציג טעג און א פערטל טעג.

Speaker 2: שס"ה, יא.

Speaker 1: שס"ה. פונקט דריי הונדערט און א פערטל טעג.

Speaker 2: ניין, די נומער פון טעג איז נישט קיין מחלוקת. די שאלה איז נאר, צו ס'איז פונקט זעקס טעג, איז דריי הונדערט פינף און זעכציג און א פערטל טעג.

Speaker 1: א פערטל איז ווייניגער ווי א פערטל.

Speaker 2: און ס'איז דא וואס זאגן אז ס'איז אביסל ווייניגער ווי א פערטל.

חכמי יון ופרס

Speaker 1: די זעלבע איז א חכמי יון ופרס, יא, אויך יש בין איין מחלוקת בדבר זה.

וואס איז דא? ווער די חכמי יון ופרס זענען, ווייס איך נישט.

Speaker 2: וואס איז מיט די חכמי יון?

Speaker 1: ער זאגט אז ער האט שוין מבאר געווען די מעלה.

Speaker 2: וואו איז די מעלה? וואס איז די מעלה געווען?

Speaker 1: חכמי יון און פרס זענען אויך דא מחלוקת.

די גרויסע ראייה צו א דרך הלימוד

ס'איז אינטערעסאנט, דאס איז אזא גרויסע ראייה צו מיין דרך הלימוד, אז אונז ווילן זאגן אז אויב ס'איז דא מחלוקת אין מדרש אדער אין ענינים פון אזעלכע סארט ענינים, ס'איז נישט קיין אנדערע מחלוקת'ן ווי די מחלוקת'ן וואס די חכמי אומות העולם האבן.

פארשטייט? ס'איז דא אידן, ס'איז דא חכמים וואס זאגן אזוי, ס'איז דא וואס זאגן אזוי. ס'איז דא אויך די גוים וואס זאגן אזוי און אזוי. פאר די זעלבע אונז וואס יענער האט א מחלוקת, האט ער א מחלוקת.

פארשטייט? "ושם אומרים שמים נבראו תחלה ואח"כ נבראת הארץ". וואס איז דאס? א מחלוקת אין ריאליטי. וויאזוי קען זיין? ס'איז דא א סייענטיסט, ער מאכט א מחלוקת. לא נברא כך, לא נברא כך, פארשטייט?

איך וועל מיר טרעפן וואס איז דער ענטפער. לכאורה, דאס מיינט דער רמב"ם צו זאגן, ניין?

Speaker 2: ניין, ס'איז נישט וואס מיינט ער צו זאגן.

Speaker 1: וואס וויל ער אונז פארציילן? ווער איז דער חכם פרס זענען?

Speaker 2: איך האב פארלאנגט אויסגעזאגט.

דער רמב"ם'ס שיטה וועגן חשבונות בערך

און מ'וואלט געקענט זאגן אזוי ווי דער רמב"ם האט געזאגט, איך גיי געזעסן. מ'וואלט געקענט זאגן אזוי ווי דער רמב"ם האט געזאגט ביי ברכת החודש, אז ס'איז דא א חשבון בערך, ס'איז גענוג אז ס'איז מער ווייניגער זיך סומך צו זיין.

און פונקטליך, דער רמב"ם האט אפשר געוואלט זאגן אז ס'איז נישט עקזעקט, די מעשה וואס רוב מענטשן פארציילן איז אז אמאל האט מען געטראכט אזוי ווי שמואל, און שפעטער האט מען אויסגע'חשבונ'ט אביסל מער פונקטליך, איז אויסגעקומען מער ווייניגער.

Speaker 2: וואס שטייט שתקופת רב אדא הוא?

Speaker 1: וואס?

Speaker 2: הל"מ?

Speaker 1: מה כתבו הראשונים?

Speaker 2: איין שטיקל פאר דעם ווי דו ביסט יעצט. רב אדא שטייט ער שטימט בעסער מיט די חשבון פון די מנהג.

Speaker 1: ואס איז ענדיגט? שתקופת רב אדא הוא? הל"מ? הל"מ? וואו זעסטו?

Speaker 2: דא.

Speaker 1: יא, הל"מ.

דער ספר העיבור און רב אבא

דער ספר איבער זאגט אז ס'איז דא איינער וואס הייסט רב אבא, און ער זאגט אז דער רב אבא איז א שטייט... רב אבא איז געווען אזא מענטש, רב אבא בר אבא.

Speaker 2: איך ווייס נישט פון דעם.

Speaker 1: ס'שטייט פון די גמרא א מעמד פון רב אבא ראבה אויף דעם?

Speaker 2: ניין, ס'איז דא א ספר וואס ער האט עס אויסגעטראכט.

אויב איך וואלט געווען אן אפיקורס...

אויב וואלט איך געווען אן אפיקורס, חס ושלום וואס איך בין נישט, וואלט איך געזאגט אז ס'איז געווען א מסורה. זאגט ער, מ'האט געליינט גוי'אישע היפרקוס, זאגט ער, איך ווייס נישט, ס'האט אויסגעפרעגט אז ס'איז מער פונקטליך.

איך זאג אז ס'איז געווען עפעס א רבי'ע, ווייט דיר רבי'ע. איך האב געזאגט וועגן דעם אז דער רמב"ם האט געשריבן די ויש בישא, און וועגן דעם זאגט ער וכן חכמי יבנה פרות, זאל ער וויל וויסן אז... ער וויל דיר זאגן, אזוי ווילסטו טאקע נאכקוקן וואו איז די אנדערע שטער וואס קריגט זיך מיט שמואל, דארפסטו קוקן אין די חכמה פון יבנה פרות. ער זאגט אז ס'איז דא א אידישע שטה, אבער אויף די אידישע שטה גייסטו נישט קענען טרעפן קיין אינאייניגסטע כסף חומר.

דער רמב"ם'ס פרעזענטאציע פון די מחלוקת

דער רמב"ם זאגט נישט אז ס'איז דא א אידישע שטה, ס'איז דא א גוי'אישע שטה, און די גוים זענען מער מדייק. זאגט ער, ס'איז דא א מחלוקה סיי צווישן די גוים, סיי צווישן די גוים.

ער ברענגט אז כמה האבן געזאגט אז ס'איז געווען די זעלבע עקסקיוז וואס מיר האבן געזאגט לעצטע מאל. אז ס'איז געווען בסוד, האט מען געוואוסט, מ'האט אמת'דיג געוואוסט די חשבון. שמואל האט אויך געוואוסט, נאר ער האט געמאכט...

די פראבלעם מיט רב אדא'ס חשבון

די פראבלעם איז אז רב אדא איז אויך נישט ריכטיג. היינט ווייסט מען אז רב אדא איז אויך נישט פונקטליך. אזוי זאגט דער הייליגער צדיק.

Speaker 1: וואס זאגן ווער איך האב פרס זענען?

דיסקוסיע: ווער זענען שמואל און רב אדא?

Speaker 2: אויפדעם רופט עס שמואל און רב אדא.

Speaker 1: ווער זענען די שמואל'ס רב אדא?

Speaker 2: שמואל איז געווען שמואל, און רב אדר, און רב אדר ורב רב אדר.

Speaker 1: ווערט געזאגט אז דו זעסט זיך נישט ווי שמואל, און ס'שטייט נישט מער גוטערענט.

Speaker 2: אז וואס?

Speaker 1: אין עירובין שטייט עפעס וועגן שמואל האט געמאכט א חשבון. עס קומט אויס אז שמואל האט געהאלטן אז עס איז פונקט א פערטל, רייט? ער האט געזאגט אז בקיצור, לויט די חשבון וואס שטייט דארטן וועגן די תקופה, קומט אויס אז שמואל האט געהאט די חשבון אז די יאר איז אזוי לאנג, און עס איז דא אנדערע וואס זאגן אן אנדערע נאמבער.

און זיי זאגן אז אונז גייען אויף תלמי, ס'איז דא א תלמי, **שדעתו ברוב דבריו וסומך בחשבון שני חמה על דברי רב אדא בר אהבה שלמד לו סוד העיבור.**

Speaker 2: ווי איז דער רב אדא בר אהבה?

Speaker 1: דער ספר העיבור ווערט דער ספר העיבור.

Speaker 2: אה, ווייטער דער מיוחס, דער רמב"ם ברענגט אויך אז ס'איז דא א מחלוקת, און ס'איז דא צוויי סארטן פירער פון די תקופות, וואס מיר וועלן באלד אנקומען דערצו.

תלמי און רב אדא בר אהבה

וואס ער זאגט איז אז תלמי נעמט עס פון רב אדא בר אהבה כאילו, אדער אז תלמי גייט מיט די שיטה פון רב אדא בר אהבה, אזוי האט ער געזאגט דארטן.

Speaker 2: ניין, ווייל אויב ער וואלט עס מסביר געווען פארוואס דער רמב"ם פרעגט עס, "וכן חכמי". דער רמב"ם זאגט אז ס'איז דא א מחלוקת סיי ביי די אידן און סיי ביי די גוים.

Speaker 1: אבער וואו איז דער מקור פון רב אדא?

Speaker 2: ס'איז א זאך וואס הייסט סוד העיבור.

Speaker 1: איך ווייס נישט וואס דאס איז.

Speaker 2: ס'איז דא א זאך וואס הייסט תקופת שמואל ותקופת רב אדא.

Speaker 1: ווער האט אונז דערציילט וועגן דעם?

Speaker 2: אה, אונזערע גלויביגע תלמידים קענען אונז זאגן.

דיסקוסיע: דער מקור פון רב אדא

Speaker 1: "יש חכמי ישראל", זעסטו, ער האט דאך שמואל, שטייט אין עירובין. און דער רב אדא, זעסטו, ס'איז נישט דא קיין מקור פאר דער רב אדא. ס'איז עפעס ראשונים, ברייתא נקראת על שמו.

Speaker 2: גיי ווייטער.

Speaker 1: וואס זאגט די ברייתא?

Speaker 2: די ברייתא האט געשריבן אין די גוים.

Speaker 1: בקיצור, דער רמב"ם וויל עס נישט פרעגן אלס מחלוקת צווישן די אידן און די גוים. ס'איז דא זאכן וואס ער זאגט אזוי, ער האט נישט קיין פראבלעם אז דער גוי זאל זיין גערעכט אויף אידן. רב אדא האט געהאט אנדערש, ער ברענגט נישט וואס איז די מקור פון דעם. ס'איז אן אינטערעסאנטע זאך.

כאילו ס'שטייט אין די גמרא וועגן שמואל, שמואל איז דאך געווען אן אסטראנאמער. און למעשה, זיין תקופה האט נישט געארבעט, און ער איז נישט געווען אינגאנצן ריכטיג.

ס'איז, שנת הלבנה, שנת החמה האט ער געזאגט אז ס'איז אזוי ווי שמואל, דו זעסט? **שנת החמה שלש מאות וחמש ושישים יום ושש שעות, ורביע.** איז ער אויסגעקומען אז ס'איז איבריג, ס'איז דא א שיריים. נאך ניינצן יאר האט דער רמב"ם געזאגט קומט אויס, ער האט געזאגט וואס ס'קומט אויס. יא.

ספיקער 2: ווי האט ער געזאגט?

ספיקער 1: אה, דארטן מיינסטו? **חוי' משעה אחת וארבע מאות, אלף תפ"ה,** דאס איז די זעלבע זאך אלף תפ"ה, די זעלבע נומער וואס ער זאגט דא? **שעה אחת וארבע מאות ושמונה וחשישים חלקים,** יא, דאס האט ער געזאגט שוין אין פרק ו'. זיי האבן געמאכט די חשבון פון דעם ניינצן יאר וואס קומט אויס צוויי הונדערט פינף און דרייסיג חדשים, אבער ס'גייט נישט אריין פונקטליך צוויי הונדערט פינף און דרייסיג חדשים אין ניינצן יאר פון דעם אמאונט, ס'גייט אריין, ס'בלייבט אביסל.

ספיקער 2: זייער גוט.

ספיקער 1: ממילא קומט אויס, קומט אויס, **בין כל תקופה ותקופה** איז דא **אחד ותשישים יום ושבע שעות,** יא? ס'בלייבט אזויפיל צווישן איין תקופה און די צווייטע. תקופה מיינט, ער האט נישט געזאגט וואס א תקופה איז. פארוואס האט ער נישט געזאגט וואס א תקופה איז? איך ווייס נישט. וואלט ער אויסגעפינען? ער וועט שוין זאגן וואס די תקופות זענען.

דיסקוסיע: דער חשבון פון תקופה – 91 טעג 1/27 שעות

ספיקער 1: אקעי, און לויט דעם חשבון, איין זאך, אזוי ווי ס'איז דא, **כמו שאמרנו,** אויב מ'גייט מיט דעם חשבון קומט אויס אז אין יעדע מחזור פון ניינצן בלייבט א שעה און פיר הונדערט און פינף און אכציג חלקים, רייט? און נאך א זאך איז, אז אויב מ'צוטיילט עס אויף פיר, קומט אויס יעדע תקופה איז איין און ניינציג טעג און זיבן שעה, און האלטן זיבן און א האלב שעה.

וואס איז די חשבון? יא, 365 מיט 12, מיט 365 און א פערטל דיוויידעד אין. וואס איז די חשבון? מ'ווייסט נישט. וואס איז די חשבון? מ'דארף נעמען 365, און פלאס אין א קווארדער. רייט? צו שניידן אין פיר.

ספיקער 2: וואס?

ספיקער 1: וואס צו שניידן אין פיר? צו שניידן אין פיר. איך דארף דאס צו שניידן אין פיר. עס איז דא א וועייט צו דא עט. יא, קומט אויס 91.3, אבער לויט ווי מ'דארף עס מאכן מיט שעות, קומט עס אויס. וואס האט ער געזאגט? שבע שעות וחצי שעה. אקעי. שטימט? מ'דארף עס מאכן מער סימפל, מ'דארף עס אויסרעכענען.

נו, וואס איז די גרינגערע וועג פון דאס אויסרעכענען? איך פיל אז דו ביסט מורא'דיג מתנגה צו math. אהה... לאמיר עס מאכן א גרינגערע וועג. 365, קען מען דערטיילט זיך נישט אויף יעצט א גרינגערע.

ספיקער 2: אמת?

ספיקער 1: יעס? יא, 365 גייט נישט אריין אין פיר, ס'בלייבט איבער. אבער ס'איז 91 און א קווארטער. דאס אנדערע ווערט איז זעקס שעה, שטימט? איין מינוט, איך וועל דיר שוין זאגן. איך האב דאך אראפגענומען זעקס שעה יעצט, רייט? יעצט דארפסטו נעמען זעקס שעה. דו ווייסט דאך אז $6 \div 4$ איז איינס און א האלב, רייט? וויאזוי ווייסטו דאס? העלאו, ווייל פיר איז פיר, און ס'בלייבט צוויי. דו ציילסט די צוויי אויף האלב, האסטו א פערטל אויף האלב. זייער פשוט.

סאו בקיצור, דער חשבון איז סימפל. ס'קומט אויס יעדער טאג, יעדע פערטל יאר, הנקרא תקופה, איך ווייס נישט פארוואס מ'האט נישט געזאגט אז א תקופה איז א פערטל יאר, קומט אויס אז ס'איז 91.75 hours. יעצט, ממילא קומט אויס, אויב מ'ווייסט איין תקופה וועלכע טאג און וועלכע שעה ס'איז, קען מען רעכענען ווייטער, יא, יישר כח.

ספיקער 2: אה, כאילו, דאס איז דינסטאג און מיטוואך, און אויך וואס דארף מען.

און ס'איז די זעלבע זאך, המשך בית דבול, ס'איז נישט קיין המשך. ער ברענגט דעם רמב"ם, אה, דער רמב"ם זאגט אז שמואל האט זיך טועה געווען, און שמואל האט געמיינט אזוי. ס'איז דא א מחלוקת סיי אין די שעות, און סיי אין די שעות פון די גאונים. דאס איז אנדערש.

דיסקוסיע: איז דער רמב"ם אונז מיינען אנדערש?

Speaker 2: אקעי. אזוי איז, מיר ברענגען דא... מיר וועלן באלד זען וואס... אפשר... אקעי, שוין.

Speaker 1: איז בקיצור, דער רמב"ם איז אים נישט קלאר. דו מיינסט אז דער רמב"ם זאגט אונז ליגנט? ער מאכט אונז מיינען אנדערש? אין שמואל, אדער רב אדער חלקא?

Speaker 2: זעסט, ער רעדט וועגן דעם... וועגן דעם נושא. דער עולם רעדט וועגן דעם נושא.

Speaker 1: אקעי.

Speaker 2: אקעי, איך וויל נאר מיר רעדן וועגן דעם נושא.

Speaker 1: אקעי, לאמיר לערנען, ווייסטו וואס? לאמיר לערנען וואס מ'איז ווייטער היינט, ווייל נאכדעם האט מען אויסגעפירט.

Speaker 2: יא.

די שאלה פון חכמי פרס

Speaker 1: שוין, איז דא א מחלוקת, ווער איז די חכם פון פרס? ווייל האבן עס נאכנישט אויסגעפינען.

Speaker 2: פרס?

Speaker 1: איך ווייס נישט, וואס איז פרס בכלל? פרס? ווער, וועלכע חכם פון פרס האט מען געלערנט דא? פון וואס רעדט מען בכלל?

Speaker 2: איי דאונט נאו.

Speaker 1: פארשטייט מיר נישט?

Speaker 2: יא.

ווייטער אין דער רמב"ם: די שיטה פון שמואל

Speaker 1: אקעי, זאגט רמב"ם, **מי שהוא אומר, די... די שיטת השמואל שיהי רביע היום, שהוא שסוה ורביע היום,** בקיצור, די אשריים איז די רביע היום, **ישועה מכל מחשיו שם תשע את ראשונה, שעה אחת וערבית.**

תקופת שמואל – דער שיריים פון דעם מחזור און די תקופות

דער שיריים פון דעם 19-יאר מחזור לויט שמואל

ספיקער 1: אקעי, לאמיר ליינען ווייטער, לאמיר ליינען וואס ער זאגט ווייטער, און נאכדעם וועלן מיר אויספירן. יא.

איז דא א מחלוקת, פרס, און ווער איז דער חכם פון האבן זיי נאכנישט אויסגעפיגערט. פרס? איך ווייס נישט וואס איז פרס בכלל. פרס? ווער איז דער חכם פון פרס האט מען געלערנט דא? פון וואס רעדט מען בכלל? איי דאונט נאו. שטייט נישט אין משנה, יא?

אקעי, זאגט דער רמב"ם, **מי שהוא אומר, די שיטה פון שמואל, שהיא רביע היום, שהיא,** מיינט אז ס'פעלט דא א ווארט, רייט? **שהיא שסובר רביע היום.** בקיצור, **ורביע היום** זאגט ער, די שיריים איז די רביע היום. **ישוב מכל מחזור של תשע עשרה שנה שעה אחת וארבע מאות וחמישים ושמונה חלקים.**

כמו שאמרנו, פארוואס? וואס איז די פוינט? אונז האבן מיר געלערנט אז מ'האט צוטיילט, מ'האט געמאכט מחזורים פון ניינצן יאר, וואס אין יעדע יאר אין דעם מחזור קען מען ווייניגער צוזאמשטעלן די שנת החמה מיט די שנת הלבנה. די שאלה איז אבער ווי לאנג איז די שנת החמה, רייט? אונז האבן מיר דעמאלטס געזאגט יענע חשבון, האבן מיר געזאגט וואס? האבן מיר געזאגט אז שנת החמה איז, שמחשבין בקירוב, האבן מיר געזאגט אז

ספיקער 1: קענסטו פשוט רעכענען לויט דעם חשבון.

וואס דער חשבון זאגט און וואס נישט

וואס איז אינטערעסאנט? ווען מ'זאגט דאס, מיינט מען צו זאגן אז אייביג גייט דער טאג לענג און קורצקייט זיך ווענדן אין דעם? וואס קומט אריין דער טאג? מ'זאגט נישט גארנישט. מ'זאגט נישט גארנישט, מ'זאגט נאר math. מ'זאגט תקופה מיינט... איך וויל נישט זאגן וואס תקופה מיינט, אבער תקופה מיינט א פערטל פון א יאר, דאס וועט עס נישט גארנישט. און א math גייט זיך אייביג קומען חזר'ן די סעים. ס'שטייט נישט גארנישט מער פון דעם.

תקופת ניסן און די מזלות

יעצט האסטו אויסגעפירט א נייע מעשה. תקופת ניסן איז וואס? אה, האסט געהערט פון די מזלות? ניין, מ'וועט זאגן אזוי. אקעי. תקופת ניסן איז דא צוועלף מזלות, הנקרא. וואס זענען די מזלות בכלל? וועגן וויאזוי די כוכבים זענען אויס אויסגעשורעכט אויף הימל.

ספיקער 2: נישט צדיק, אבער וואס מ'רעדט יעצט איז דאך נישט דאס, רייט?

ספיקער 1: וואס מ'רעדט יעצט איז וואס? אז די זון גייט אריבער.

ספיקער 2: וואס? די זון דרייט זיך ווי?

ספיקער 1: וואס איז די גלגלה המזלות? וואט ווי האב איט? וואסט איז די פוינט אויף איט? אמאל רעדט מען וויאזוי די זון ריקט זיך, אבער ווען ער וויל זאגן א געוויסע פלאץ וואו די זון איז, זאגט ער, "ס'איז לעבן די מזל, ס'איז לעבן יענע מזל." נישט עקזעקטלי.

די זון ריקט זיך. יא, לאמיר נישט אריינגיין צו ס'איז אמת'דיג אזוי. אקעי, די פוינט איז אזוי. די פוינט איז... דו ווילסט זען א פיקטשער? אה, די פיקטשער איז קאמפליקעטעד? ס'איז פארגאנגען נעמען א פשוט'ע פיקטשער, דו ווילסט וויסן. ער ווייזט דאך ווי דאס געשעט, עקשול. באט די פוינט איז אזוי, ער גייט דעם מענטשן אין א בעק האבן א שיינע פיקטשער וועגן דעם. קוק.

אקעי, יעצט. ס'איז דא, אבער ס'איז דא נישט. פון די גלגלים, פון די... פון די... דו זעסט די פיקטשער, דו פארשטייט בערך וואס גייט פאר?

ספיקער 2: ניין.

תקופות – די חשבון פון די זון'ס באוועגונג

מזלות – וואס זיי זענען

Speaker 1: אדער די וועלט ארום די זון, דאס איז נישט קיין נפקא מינה. יא? יעדן טאג קומט ארויס די זון אין מזרח און זי גייט אראפ אין מערב, יא? אינטערעסאנטע זאך. קענסט עס באמערקן. חוץ פון דעם, רוקט ער זיך פון צפון צו דרום. האסט באמערקט?

אויב דו האסט נישט באמערקט, פארצייל איך דיר. אויב דו וועסט קוקן אין די זומער, וועסטו זען אז די זון איז מער דארט, און אין די ווינטער איז עס מער דארט, וכדומה. דאס איז נישט אלעמאל אין די זעלבע פארט פון די מזרח, אקעי?

יעצט, וויאזוי רופן אונז די... וויאזוי רופט מען די פלאץ צווישן צפון און דרום? כאילו אזוי ווי א סירקל וואס גייט ארום די גאנצע וועלט צווישן צפון און דרום. האט מען עס צעטיילט אויף צוועלף, אזוי ווי צוועלף חדשים, און דארט זענען גראדע דא די שטערנס וואס האבן די פיקטשערס. און די דאס הייסט די מזלות. זייער סימפל.

סא ווען די זון קומט ארויף, מוז ער זיין נאנט צו די פלאץ וואו דו זעסט דא. די שטערנס רוקן זיך אויך צו א דיפערענט סטואציע, ס'מאכט נישט קיין חילוק. און אבער ווען די מזל איז טלה, איז פשוט אז די מזל ווערט נישט טלה? מ'רעדט, ווען די וואס זאגן דאס. יא, ס'מיינט אז די זון איז דארט. יא, דאס איז וואס ס'מיינט.

דער רמב"ם אין הלכות יסודי התורה

Speaker 1: און דאס איז די טייטש, צו וועגן ווערן. האט מען עס דערטיילט אויף צוועלף? דער רמב"ם זאגט נישט דא אז ער האט עס דערטיילט אויף צוועלף? אה, איך מיינ אז אין די אנדערע פלאץ האט עס געזאגט אין הלכות יסודי התורה, געדענקסט? עס איז דא צוועלף מזלות? יא, עס שטייט אין הלכות יסודי התורה, וועסטו זען. אויב דו ווילסט וויסן ווי דער רמב"ם האט עס אויסגעלערנט, וועסטו זען.

גלגל התשיעי שהוא מקיף את הכל, חלקוהו חכמי האומות הקדמונים לשנים עשר חלק, וכל חלק וחלק קראו לו שם על שם צורה שתראה מן הכוכבים שלמטה ממנו שם מחברים תחתיו.

לויט ווי ער פארשטייט עס, נישט פשוט אז די כוכבים זענען אמת'דיג דארט, זענען אונטערן נישט קיין חילוק, און אויך איז נישט פונקטליך. יא, ער גייט זאגן, **והם מזלות ששמותם**, יא, תש"ת סאב מי גאדא. דו וואלסט געדענקט אמאל פון רש"י אין פארשידענע פלעצער, אלע זארט שטייער וואס צו געדענקען.

און זיי הייסן טלה שור תאומים סרטן אריה בתולה מאזנים עקרב קשת גדי דלי דגים. דאס איז דאס אויף לשון הקודש. אויף ענגליש האט עס אנדערע נעמען. אויב דו ווילסט שטארק וויסן, קענסטו אויסגעפינען וואס זיי הייסן אויף ענגליש.

Speaker 2: אהא.

Speaker 1: יעצט, לאמיר עס... וואו איי מיין, וואס הייסט?

Speaker 2: נו, אין ענגליש רופט מען עס נישט אזוי, מען רופט עס, מען רופט עס, מען רופט עס, וויאזוי הייסט עס? מען רופט עס אזוי ווי אזעלכע לאטינישע ווערטער, סא דאס איז נאר אייגענע, פיין דארטס.

Speaker 1: אקעי, אין עני קעיס, דאס איז די מקרא מזלות, אקעי?

די מזלות האבן זיך אוועקגערוקט זינט דעם מבול

Speaker 1: זאגט דער רמב"ם, די, די צוועלף צורות, זענען נישט געווען אין יענע פלאץ, נאר וואס איז מיין המבול. אקעי, דו האסט געוואוסט אז דאס איז מיין המבול, האט ער געמאכט עפעס א חשבון וואס מ'דארף אויספיגערן.

ווייל וואס מיינט דאס "כסובים"? אז ס'איז אקטועל, אויב מיר זאגן יעצט אז די זון איז ביי מזל טלה, די צורה הנקרא טלה איז נישט אקטועל דארט. ס'רופט זיך נאר מזל טלה, ס'מיינט דעם שטח אין הימל, ס'מיינט נישט אז דארט איז דעם פיקטשער. ס'האט זיך אוועקגערוקט. אקעי? ווייל דאס רירט זיך אויך, נאר ס'נעמט א לאנגע צייט. שוין, דאס איז וואס ס'שטייט דא.

הלכה א (המשך) – תקופות

די פיר תקופות און זייער באציאונג צו די מזלות

Speaker 1: צוריק צו, אויב דו ווילסט גיין צוריק צו וואו אונז האלטן, וועסטו אויסגעפינען אז וואס? שטייט דאס צו וואו דו האסט געפרעגט, תמוז און תאומים קומט דאך ארויף, דאס איז דא, און תשרי דא, און סבת דא, וכדומה. אקעי.

תקופות זענען נאר די פיר מערסטע, יא, אזוי ווי די זון גייט אין א סירקל, איז תקופות טייטשט דא, דא, דא. אקעי? סא ווי זענען מיר? אונז זענען דא, ווילן זיי נאר וויסן וויאזוי אויסצורעכענען די צייט פון איינס צום צווייטן, אקעי?

תקופת ניסן איז ווען ס'איז אין מזל טלה, תמוז - סרטן, תשרי - מאזנים, און סבת - גדי. דאס איז די תקופות, אקעי?

דער אנהייב-פונקט פון דעם חשבון – תקופת ניסן פון שנה ראשונה ליצירה

Speaker 1: מ'האט געמאכט א חשבון, מ'דארף דאך וויסן ווי ס'הייבט זיך אן די גאנצע חשבון. אונזער פוינט פון דעם חשבון איז נאר צו וויסן ווי מיר האלטן, רייט? סא מ'דארף אנהייבן פון בריאת העולם, אזוי ווי מיר האבן אנגעהויבן פאר די לבנה פון די חשבון פון שנת בה"ר, רייט?

מאכט מען א חשבון אז תקופת ניסן איז געווען בשנה ראשונה של יצירה, לפי חשבון זה, קודם מולד ניסן בשבעה ימים. וואס הייסט קודם מולד ניסן?

1 Speaker: אפשר ביי דעם גייט מען זיין גרינגער צו פארשטיין וואס ער זאגט. ווי זענען זיי אנגעקומען וואס איך בין געווען גערעכט? מיט די אנדערע חשבון האבן זיי עס גערעכנט פון תקופת תשרי, רייט? די חדשים, מ'האט געזאגט ווען ס'איז אנגעהויבן, ווען ס'איז געווען דער ערשטער מולד, וועט קיינמאל קענען רעכענען פון דאן.

דא רעדן אין סאדענלי פון א תקופה הנקרא תקופות פון חודש ניסן, שטימט? יא. פארוואס רעכנט מען סאדענלי פון חודש ניסן? ווייל די פיר תקופות זענען פיר צייטן, ווי אזוי פון מ'רעכנט עס ווען א תקופה הייבט זיך אן ווען דער טאג... איז די זעלבע לאנג ווי די נאכט, אדער ווען ס'ווערט קורצער אדער ווען ס'ווערט לענגער. דאס זענען די פיר תקופות.

דיסקוסיע: צי מען דארף זען די תקופות?

2 Speaker: איך מוז דאך דאס נישט טון. דאס איז סתם, פארוואס דארף איך דאס טון?

1 Speaker: ניין, דאס זענען סימנים פון פיר. מ'קען דאך נישט צעטיילן יעדער. אונז קענען מיר נישט, נאר אויב איינער וואס פארשטייט פונקטליך, ער וועט האלטן קאפ וואו די זון ס'איז, אבער...

נאכאמאל, די תקופה איז אויך א תקופת תשרי. פיר מאל א יאר איז ווען יעדער איינער זעט אז די זון...

ניין, ער זאגט נישט מ'זאל זען. ער זאגט אז מ'זאל מאכן א חשבון. די געזען קומט נישט דא אריין. דעם גאנצן ספר קומט נישט אריין זען. אוודאי, מ'האט אנגעהויבן פון זען, ווייל פון דארט האט מען אויסגעפיגערט. אבער דא זאגט ער נישט גארנישט וועגן זען, אמת?

ער שטייט מ'מאכט א חשבון מיט math, פשוט'ע פלאס math. נישט קיין קאמפליקעטעד math, אמת? מאך פשוט א חשבון ווען ס'איז געווען די לעצטע מאל, און לייג צו צייט צו די נעקסטע מאל. און מ'דארף אנהייבן פון שנה ראשונה ליצירה. פארוואס דארף מען דאס טון?

דיסקוסיע: די באציאונג צווישן תשרי און ניסן אין שנה ראשונה ליצירה

2 Speaker: און די ראש השנה וואס אונז רעכענען איז די תשרי פון פאר די ניסן אדער נאך די ניסן? ס'איז אזוי קאנפיוזד. איך פארשטיי נישט וואס ער זאגט. עפעס איז א בעיסיק זאך וואס איך פארשטיי נישט.

1 Speaker: און פארשטייטו יא?

2 Speaker: ניין.

1 Speaker: אקעי, סאו, ווער גייט מיר העלפן? איך וויל האבן נברא בתקופת ניסן.

אה, קודם די מולד, רייט? ווייל די מולד ניסן איז געווען, האבן מיר געזאגט ווען ס'איז געווען.

2 Speaker: פון ניסן אדער פון תשרי האבן מיר גערעדט? איך געדענק נישט.

1 Speaker: אבער וואס האבן מיר געזאגט ווען איז געווען די ערשטע מולד?

2 Speaker: איך גיי פרעגן רבי קניבסקי'ס למעלה מן הדעת.

1 Speaker: אויב דו ווילסט זיך מאכן א חשבון ווען די תקופה גייט זיין דאס יאר, דארפסטו דאך אנהייבן די חשבון פון "all the way" פון "charge" פון מעשה בראשית. פשוט ס'איז גרינגער צו מאכן די חשבון, אמת? יא, ס'מאכט ברענגען די חשבון, אמת? אבער נאכדעם איז גרינגער. מיר זאגן אז ס'גייט אייביג די זעלבע, יא? ס'רוקט זיך פשוט.

וואס גייט די זעלבע? דו ווילסט וויסן וויפיל אזיגער, וועלכע טאג אין די וואך, וכדומה, ווען איז דאס געווען, רייט? דארפסטו דאך ערגעץ אנהייבן, ס'איז אנהייבן די חשבון, שטימט? ממילא האבן זיי געמאכט די חשבון, אז לויט דעם חשבון קומט אויס אז דער ערשטער מולד איז געווען אזויפיל און אזויפיל צייט פאר די מולד פון ניסן.

וואס איז די "reason" פון דאס? דאס וועט זיך אויספיגערן פארוואס. נאך פאר די לבנה האט געבויען די לבנה, איז שוין געשען אז די זון האט אנגעהויבן זיך רוקן צו די נעקסטע זייער.

די לענג פון א תקופה

1 Speaker: משנה לשנה, לפי חשבון ז' ימים תשעה שעות וש' מיסט שניים רביים, זייט תרמ"ב, אקעי? ז' ימים ט' שעות אין תרמ"ב חלקים פאר די מוליד פון ניסן איז געווען די תקופת ניסן, אקעי? וואס די זון איז געווען אין די אנהייב פון מזל תלה. אקעי? דאס איז די חשבון פון תקופת ניסן.

דיסקוסיע: פארוואס רעכנט מען פון ניסן און נישט פון תשרי?

2 Speaker: פארוואס איז דאס די חשבון?

1 Speaker: זאגט ער, ביי מולד תשריון איז דאך געווען ווען זיי האבן געלערנט, די בירא ו', י"ו, ו' י"ד, געדענקסט? תקובת ניסן רעדט מען תקובת ניסן פון פארדעם?

2 Speaker: שא, איז ניצולי המאורות. איך פארשטיין נישט וואס ער זאגט.